

P. Fuzier

Abraham op de proef gesteld

Genesis 12 - 25

Inleiding

De Bijbel geeft ons het levensverhaal van veel mannen Gods; niet alleen om onze belangstelling te wekken, maar voor alles om ons te onderwijzen. Want 'alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid' (2 Tim. 3:16). Onder al die verhalen biedt het leven van Abraham¹ heel veel onderwijs. Abraham behoort met Mozes en met David tot die mannen Gods van het Oude Testament, over wie het meest wordt verteld in het Nieuwe Testament. Dat zou ons het belang moeten tonen van Abrahams geschiedenis. Zeker is zijn leven ook vaak overdacht, en altijd met veel nut. Talrijke geschriften zijn beschikbaar als hulp voor iemand die Genesis 12–25 aandachtig wil overdenken; en wij kunnen dit niet genoeg aanmoedigen. Het is nu niet de bedoeling om alle etappes van het lange leven van Abram te overdenken. Wij willen ons beperken tot enkele bijzondere omstandigheden in verband met dit thema, zonder uit het oog te verliezen dat de geschiedenis van Abraham het *hele* leven van een gelovige illustreert.

Nadat Paulus in de brief aan de Romeinen de zondige staat van de mens heeft aangetoond, zegt hij: '(...) *er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en*

---

¹ Abraham = vader van een menigte of aanvoerder van een menigte

komen te kort aan de heerlijkheid van God' (Rom. 3:23). Daarna zien wij hoe God Zijn relatie met de mens, die verstoord was door de zonde, heeft kunnen herstellen. Tot Romeinen 5 is dit het thema: onze rechtvaardiging door het geloof. Het redmiddel is dat wij 'om niet gerechtvaardigd worden door Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is. Hem heeft God gesteld tot een genadetroom door het geloof, in Zijn bloed, tot betoning van Zijn gerechtigheid wegens het voorbij laten gaan van de zonden die tevoren hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God; tot betoning van Zijn gerechtigheid in de tegenwoordige tijd, opdat Hij rechtvaardig is en hem rechtvaardigt die op grond van geloof in Jezus is' (Rom. 3:24-26).

De rechtvaardiging door het geloof was geen nieuwe leer. Paulus noemt in Romeinen 4 twee voorbeelden, namelijk van Abraham en van David. Dit spreekt in het bijzonder tot de Joden, omdat de beloofde Messias de Zoon van *David* en de Zoon van *Abraham* was (Matt. 1:1). De apostel laat zien dat Abraham en David zelf gerechtvaardigd werden door het geloof, niet door werken. Hij brengt twee belangrijke punten naar voren in verband met de rechtvaardiging:

- Abraham is gerechtvaardigd doordat hij God geloofde (Rom. 4:3).
- David is gerechtvaardigd doordat hij zijn zonde aan God heeft beleden (zie Ps. 32:5). In Romeinen 4:7-8 worden de eerste twee verzen van deze psalm geciteerd.

Iemand wordt dus gerechtvaardigd, doordat hij God heeft geloofd op Zijn woord en zijn zonden heeft beleden. Dan wordt hij welgelukzalig geprezen en behoort hij tot het nageslacht van de gelovige Abraham. Abraham wordt betiteld als *de vader van allen die geloven* (Rom. 4:11-12). Zo schrijft Paulus in Galaten 3:6-7 ook: *'Zoals Abraham God geloofde en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. Erken dan, dat zij die op grond van geloof zijn, zonen van Abraham zijn'*. Het geloof van *Abraham* steunde op het woord dat God had gesproken. *Ons* geloof steunt op het werk dat op het kruis is volbracht. Zowel het ene als het andere verzekert onze complete rechtvaardiging, want beide hebben hetzelfde karakter: *'Het is echter niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem werd toegerekend, maar ook ter wille van ons, wie het zal worden toegerekend, ons die geloven in Hem Die Jezus onze Heere uit de doden heeft opgewekt, Die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging. Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heere Jezus Christus'* (Rom. 4:23-5:1).

Werken van de wet zullen een mens nooit in staat stellen het heil te verdienen. Maar iemand die gerechtvaardigd is door het geloof – zonder werken – wordt wel

vermaand om goede werken te doen en zo getuigenis af te leggen van de echtheid van zijn geloof. Om dit te illustreren kiest *Jakobus* óók het voorbeeld van Abraham (Jak. 2). Abraham geloofde God, toen hem in Genesis 15 een belofte werd gedaan, en dat werd hem tot gerechtigheid gerekend. Toen God hem daarna vroeg zijn zoon Izaak te offeren, door wie de belofte zou worden vervuld, toonde Abraham een volledig vertrouwen in God en liet hij uit zijn werken zijn geloof zien (Jak. 2:14-26). Het voorbeeld van Abraham in Genesis 15 en in Genesis 22 illustreert dus de beide grondwaarheden:

- Rechtvaardiging door het geloof, zonder werken van de wet.
- Het doen van goede werken, om getuigenis af te leggen van het geloof dat iemand bezit.

Maar wij vinden in het hele leven van deze man Gods omstandigheden tot onze lering. Abraham werd dikwijls op de proef gesteld gedurende zijn lange pelgrimsleven. De beproevingen werden door God gezonden of door Hem toegelaten – dat zou men ook wel indirecte beproevingen kunnen noemen, en ten slotte werd de aartsvader aan het einde door God Zelf op een directe manier beproefd. De overdenking van Genesis 12-22 zal ons laten zien hoe hij deze verschillende beproevingen heeft doorgemaakt. Laten we meteen erbij zeggen dat er in zijn leven, naast glorieuze overwinningen van het geloof, diverse tekortkomingen zijn geweest. Er is slechts één Persoon voortdurend Overwinnaar geweest in de weg van het geloof. Dat is Hij op wie Paulus ons aanraadt het oog gericht te houden: ‘Jezus, de overste Leidsman en de Voleinder van het geloof’ (Hebr. 12:1-3). Als het Woord van God, naast dit enige volmaakte Voorbeeld, ons het leven van grote mannen voorhoudt, dan gebeurt dit opdat wij onszelf daarin zouden herkennen als ‘mensen van gelijke beweging als wij’ (Jak. 5:17). Wij zien hoe wijzelf zijn, met al onze zwakheden, opdat wij zouden opmerken hoe God door alles heen werkzaam is om vrucht voort te brengen tot Zijn eer.

God stelt ons op veel manieren op de proef. Kunnen we in feite niet zeggen dat *al* onze omstandigheden, van Gods kant gezien, ertoe dienen ons op de proef te stellen? De beproeving kan meer of minder opvallend zijn, ze is daarom niet minder reëel, zelfs in omstandigheden die ons van weinig belang schijnen. Want juist in de kleinste bijzonderheden blijkt of wij trouw zijn. Dat vergeet men helaas vaak. Als wij de door ons afgelegde weg bekijken, moeten wij toegeven dat er ook bij ons hoogtepunten en dieptepunten zijn te vinden. Misschien wel meer *dieptepunten* dan *hoogtepunten*, terwijl het Gods bedoeling is dat *al* onze omstandigheden aanleiding zouden geven om te laten zien dat wij Hem kennen en toebehoren, dat wij Hem vertrouwen, Hem liefhebben en beseffen dat Hij voldoende voor ons is!

Laten wij daarom deze praktische les leren, als wij de gebeurtenissen uit het leven van Abraham overdenken. Onze omstandigheden zijn zeker anders dan de zijne. Maar wij kunnen belangrijke beginselen ontdekken in de verhalen van Genesis, beginselen die wij kunnen toepassen in ons leven van alledag.

De roeping

Abram² is het beeld van de nieuwtestamentische gelovige, die gerechtvaardigd is op grond van geloof en zijn geloof toont uit zijn werken. Hij illustreert ook onze verkiezing en roeping. De gelovige is ertoe geroepen in deze wereld een hemelse vreemdeling te zijn. Wat ons betreft worden deze waarheden uiteengezet in de brief aan de Efeziërs:

- a. de uitverkiezing vóór de grondlegging van de wereld (Ef. 1:4);
- b. het bezit van een hemelse erfenis, waarvan wij het onderpand al hebben ontvangen nadat wij gelooft hebben (Ef. 1:13-14).

Handelingen 7:2-5 beschrijft met weinig woorden de roeping die de God der heerlijkheid tot Abram richtte, toen hij nog in Mesopotamië was. Het oponthoud in Haran wordt ook genoemd, vanwaar hij na de dood van zijn vader Terah werd overgebracht naar Kanaän. Hij werd ertoe geroepen zijn land, zijn familie, en het huis van zijn vader te verlaten, want in géén van deze kringen kreeg God de eer die Hem toekwam (Gen. 12:1). Abram moest waar maken wat er staat in Lukas 14:26, dat men moet kiezen tussen de natuurlijke banden en de roeping van God. Natuurlijke banden zijn vaak een verhindering om aan Gods roeping te voldoen! Dat overkwam Abram en het hield hem in Haran, totdat God de band verbrak die hem verhinderde zijn reis naar Kanaän voort te zetten, door zijn vader weg te nemen. In Kanaän aangekomen gaf Hij hem geen erfdeel, zelfs geen voetbreed. Hij beloofde het hem wel tot een bezitting te geven en ook aan zijn nageslacht, terwijl hij nog geen zoon had (Hand. 7:5). In het land dat zijn nageslacht later zou bezitten was hij een vreemdeling, net zoals de gelovige in deze wereld het is. De wereld staat nu nog onder invloed van de satan en zijn machten (daarvan spreken de Kanaänieten, Gen. 12:6). Maar Christus zal spoedig Zijn gezag op aarde vestigen, en ons met Hemzelf in Zijn regering verbinden. De tent van Abraham is kenmerkend voor zijn positie als vreemdeling in het land. Het altaar toont zijn karakter als aanbidder (Gen. 12:7-8).

---

² Abram = verheven vader

Hier vinden we de eerste beproeving van Abram. De HEERE had hem verkoren en geroepen om uit Ur te gaan en naar Kanaän te trekken: *'Het land dat Ik u wijzen zal.'* Want er is wat hemzelf betreft geen sprake van het bezitten van het land (Gen. 11:31; 12:1,7). Hoe doorstaat hij deze test? Hij ging heen zoals God hem had gezegd (Gen. 12:4; vgl. Hebr. 11:8). Hebreeën 11 gaat stiltzweigend aan de periode te Haran voorbij. Zoals trouwens van alle geloofshelden worden er in dit hoofdstuk geen negatieve dingen van hem vermeld. Dit toont hoe hij door het geloof verwerkelijkte wat God hem opdroeg: *'Door het geloof gehoorzaamde Abraham toen hij geroepen werd, om uit te gaan naar de plaats die hij als erfdeel zou ontvangen; en hij ging uit zonder te weten waar hij komen zou. Door het geloof verbleef hij als vreemdeling in het land van de belofte als in een vreemd land en woonde in tenten'* (Hebr. 11:8-9).

Laten wij deze eerste les onthouden. Wij worden net zoals Abraham vermaand gehoor te geven aan de hemelse roeping. Wij zijn geroepen door heerlijkheid en deugd (2 Petr. 1:3), geroepen met een heilige roeping (2 Tim. 1:9), een hemelse roeping (Hebr. 3:1). Wij worden vermaand op het niveau te wandelen van de roeping waarmee wij geroepen zijn (Ef. 4:1), en te verwerkelijken dat wij vreemdelingen en bijwoners zijn (1 Petr. 2:11). Evenals Abram gehoor heeft gegeven aan wat God van hem vroeg, moeten wij dat ook doen. Laten wij geen andere dingen bezitten dan een 'tent' en een 'altaar', dat zou voldoende voor ons moeten zijn. Op die manier laten wij zien dat wij niet van de wereld zijn, zoals Christus Zelf ook niet van deze wereld was.

Hongersnood in het land

Hoewel de Meester in alle dingen volmaakt is geweest, hebben de geloofshelden die ons ten voorbeeld dienen allemaal hun gebreken gehad. *'En er was honger in dat land'* (Gen. 12:10). Dat was de tweede test voor Abram. Als wij kijken naar deze man Gods, die hemelse vreemdeling, die alleen een tent en een altaar had, dan leek zijn gedrag heel goed. Maar wat was de realiteit? God kon door de schijn niet bedrogen worden en wilde de ware toestand van het hart openbaren. Hoe zou Abram zich gedragen in dit land waar hij als vreemdeling verbleef, waar hij alleen een tent en een altaar had, als de eerste levensbehoeften zouden ontbreken? Zijn gedrag zou laten zien of de schijn in overeenstemming met de werkelijkheid was.

Ongetwijfeld kon Abram het vreemd vinden deze tegenslag te krijgen, terwijl hij toch gehoorzaam was geweest en zijn geloof had getoond. Hij zou zich kunnen afvragen of hij niet misschien een verkeerde weg was ingeslagen, of de vijand zou hem dit misschien willen influisteren? Tegenslag en oefeningen ontbreken niet op

de weg van het geloof en de gehoorzaamheid. Dit is de tucht waaraan de Vader ons als Zijn kinderen onderwerpt; en dit is tot ons nut en omdat Hij ons liefheeft. Deze tucht geeft ons meer zelfkennis en opent onze ogen voor wat wij anders niet zouden zien. Als wij onze afwijkingen zien, kunnen wij die voor God veroordelen en op die manier deel krijgen aan Zijn heiligheid. Dat is op dat moment een zaak van droefheid. Maar als wij de tuchtiging verdragen, geeft zij daarna een vreedzame vrucht van gerechtigheid. Dat is wat God op het oog had toen Hij de moeilijkheid toeliet (Hebr. 12:4-11). De tucht kan ons echter de moed laten verliezen. De vijand zal ons wijsmaken dat wij niet op de goede weg zijn, wanneer tuchtiging ons overkomt; zoals hij dat ook bij de Hebreeëen probeerde.

Wij kunnen de vurige pijlen die op ons afkomen, alleen doven met het schild van het geloof (Ef. 6). Als wij de hele wapenrusting van God niet hebben aangedaan, vooral het schild van het geloof, dan zullen wij gevaar lopen ons door de tegenstander te laten misleiden. Als wij dan in omstandigheden komen zoals die van Abram in Genesis 12, zullen wij hulp en voedsel gaan zoeken in de wereld. Maar dat is een miskenning van onze plaats als vreemdeling en bijwoner hier op aarde. In deze situatie schoot Abram tekort. Hij trok naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven (Gen. 12:10). Trekken naar en verkeren in het land Egypte: daarin ligt ook een morele betekenis. Zich naar Egypte begeven, als beeld van de wereld met zijn rijkdommen en hulpbronnen, buiten de zegen die van boven komt: dat betekende voor de aartsvader het niveau te verlaten waarop God hem had geplaatst. Het was het afdalen naar het niveau van de wereld, terwijl hij als hemelse vreemdeling in Kanaän verbleef. Natuurlijk was het in die dagen heel gewoon naar Egypte te trekken, dat was zelfs verstandig. Abram volgde de gewone gang. Getest door de omstandigheden, die door God werden toegestaan, nam hij de manier van doen van de wereld over, de gewoonte van de mensen van het land waarin hij als vreemdeling verbleef. En hoe vaak zijn wij hem in dit opzicht niet gevolgd, tot onze eigen schade en schande!

Maar men zal zeggen: Had Abram geen voorspoed in Egypte? Kreeg hij daar geen schapen, runderen, ezels, slaven, slavinnen, ezellinnen en kamelen? (Gen. 12:16). Werd hij toen niet zeer rijk aan vee, zilver en goud (Gen. 13:2)? Zeker, maar stoffelijke voorspoed is niet altijd het teken van Gods gunst en de garantie van gééstelijke voorspoed. Dikwijls is het zelfs het tegenovergestelde. Het was voor Abram beter geweest hongersnood te lijden in Kanaän, dan af te dalen naar Egypte om daar te verblijven en rijk te worden! In de hongersnood had hij kostbare bewijzen kunnen krijgen van de zorg en trouw van God, Die de Zijnen nooit vergeet en het geloof alleen beproeft om rijkelijk te voorzien in de verwachting van het geloof. Hij had kunnen zeggen wat David uitsprak in Psalm 23. Maar hij bedekte

zich met schande in Egypte, zelfs tegenover de farao³ die hij bedroog. Op een verkeerde stap volgt altijd een andere stap, meestal meerdere verkeerde stappen.

Na het besluit naar Egypte trekken, dacht hij onderweg al na over een list die hij zou kunnen gebruiken vanwege zijn vrouw Sarai⁴ (Gen. 12:11-13). Hulp zoeken bij de wereld houdt het gevaar in dat men onder haar macht raakt en blootgesteld wordt aan geweld en hebzucht. Brengen wij onszelf ook niet vaak in dergelijke omstandigheden, in een situatie waarin wij list en leugen gebruiken om aan het gevaar te ontkomen? Of het nu reëel is of niet. Dat komt doordat wij onze eigen plaats hebben verlaten om onze positie in stoffelijk opzicht te verbeteren, en hulp of gunst in de wereld te zoeken in plaats van in het geloof op God te vertrouwen, Die Zijn beloften heeft gedaan en trouw en machtig is om die te vervullen.

De volmaakte Mens werd net zoals Abram op de proef gesteld: *‘Toen werd Jezus naar de woestijn omhoog geleid door de Geest om verzocht te worden door de duivel. En nadat Hij veertig dagen en veertig nachten had gevast, kreeg Hij ten slotte honger’* (Matt. 4:2). De wereld als het terrein van de satan biedt hulp aan, zoals Egypte dat deed aan Abram. De duivel verzocht de volmaakte Mens: *‘En de verzoeker kwam en zei tot Hem: Als U Gods Zoon bent, zeg dan dat deze stenen broden moeten worden’*. Hij was de Zoon van God, maar Hij was op aarde gekomen als de *afhankelijke Mens*. Met Hem begon de geschiedenis van de mens als het ware opnieuw, en Hij zou de plaats van afhankelijkheid en gehoorzaamheid *niet* verlaten. Misschien moeten wij lijden, doordat wij weigeren wat de wereld ons aanbiedt. Abram zou geleden hebben in de hongersnood, als hij in Kanaän was gebleven en niet naar Egypte was getrokken. Jezus heeft *geleden* toen Hij verzocht werd (Hebr. 2:18). Hij *had* honger, maar Hij heeft het lijden verdragen – het *lichamelijke* lijden en in nog hogere mate het *geestelijke* lijden. Hij ging liever de weg van afhankelijkheid en geloof en kwam als Overwinnaar uit de beproeving: *‘En Jezus antwoordde hem: Er staat geschreven: Niet van brood alleen zal de mens leven, maar van alle woord van God’* (Luk. 4:4). Wat een tegenstelling met de rijkdom door Egypte aan Abram aangeboden, met alles wat de wereld ons kan geven!

Abram had het pad van het geloof verlaten, hij had ook geen vooruitgang geboekt in Egypte. Integendeel, zijn gedrag werd zelfs door de wereld afgekeurd en de farao stuurde hem het land uit (Gen. 12:18-20). Wat een schande voor de man Gods! Wat

---

³ Farao = groot huis of zijn naaktheid

⁴ Sara = edele vrouw of prinses

een oneer voor een gelovige, als hij zijn hulp in de wereld zoekt en van de ene zwakheid in de andere valt en dan zelfs door ongelovigen wordt berispt! Maar bovenal: wat een oneer voor God! Gods genade kwam Abram echter te hulp, hoewel de farao hem uit Egypte had verjaagd. Ongetwijfeld gebeurde dit om krachtiger tot het geweten van Abram te spreken, om hem te laten voelen dat hij was afgedwaald.

Toen Abram zijn fout had geoordeeld, trok hij op uit Egypte. Terwijl hij aan het einde van Genesis 12 door de farao werd weggestuurd, trok hij aan het begin van Genesis 13 zelf op uit Egypte. Dit zijn twee *verschillende* gezichtspunten. Het feit dat Abram optrok, hield oordeel in over zijn falen en was in zekere zin een vooruitgang. De weg die omhoog gaat, is in het algemeen gesproken een moeilijke weg. Ongetwijfeld was dit ook zo voor Abram, na de vernederende ervaring in Egypte. Maar de genade bracht hem terug in Kanaän, en wel naar de plaats waar zijn tent eerst had gestaan, de plaats van het altaar dat hij daar destijds had gemaakt. Zo vond Abram zijn oorspronkelijke plaats terug: zijn tent, zijn altaar, zijn ware karakter van vreemdeling en aanbidder in het land van de belofte. Hij hervond de gemeenschap met God, waarvan hij in Egypte niet kon genieten – daar had hij geen altaar. En Abram riep daar de naam van de Heere aan (Gen. 13:1-4). Wonderbare genade van onze God, die zoekt wie afgedwaald is en hem herstelt, die opricht wie gevallen is en hem de vreugde van de gemeenschap hergeeft.

Herderstwisten

God ging Abram toen door een andere situatie beproeven. De twist tussen de herders van Abrams vee en Lots vee⁵ openbaarde zowel de toestand van het hart van Abram als dat van Lot. De twist zelf *veroorzaakte* niet het verlangen bij Lot om rijkdom te verwerven, net zo min als hij afhankelijkheid en geloof bij Abram voortbracht. De twist *openbaarde* dit alleen. Twist en scheuring zijn altijd verootmoedigend voor ons, maar God bedient Zich ervan om de toestand van het hart te laten zien. Het is dikwijls de oorzaak van veel ellende, maar het is slechts een secundaire oorzaak. Let wel: er bestond geen enkele twist tussen Abram en Lot zélf (Gen. 13:8-9), maar tussen de herders van Abram en die van Lot. Hoe waar is het dat God gebruik maakt van al onze omstandigheden om ons te beproeven en de toestand van ons hart te laten zien – zelfs van omstandigheden die ons niet rechtstreeks aangaan, maar anderen betreffen met wie wij verbonden zijn.

---

⁵ Lot = sluier of bedekking

Lot zag de groene vlakke van de Jordaan en zonder te aarzelen, en zonder Gods leiding te vragen, zonder eraan te denken dat die leiding nodig was, maakte hij zijn keus! Laten wij dit de rechtvaardige Lot niet zwaar aanrekenen (2 Petr. 2:7), wij hebben dikwijls ook zo gehandeld. Terwijl hij hier geen ogenblik aarzelde in zijn keus, aarzelde hij later wel toen hij Sodom⁶ moest verlaten, de stad die door het oordeel werd getroffen en waaruit God hem wilde redden (Gen. 19). Abram koos niets. Hij eiste de rechten, die hij door zijn leeftijd had, niet op. Hij liet zich niet op zijn positie als de oom van Lot voorstaan. Hij accepteerde wat Lot aan hem overliet. Lot mocht zich meester maken van het rijkste deel van het land.

Nu kwam het erop aan! Abram had wel een les geleerd door zijn laatste beproeving. Hij had begrepen dat er geen enkele overeenkomst bestond tussen de rijkdom van Egypte en de gééstelijke rijkdom die God hem gaf. Als wij traag zijn in het leren van de lessen die God ons geeft, zijn die snel weer vergeten. Als wij opnieuw op de proef worden gesteld, gedragen wij ons alsof wij geen enkele ervaring hebben opgedaan. Beproefd door Egypte, begreep Abram echter direct wat God van hem verwachtte. Was God voldoende voor hem? Of had de stoffelijke voorspoed meer waarde in zijn oog? Op die vraag moest hij door zijn *dadén* antwoord geven. Zijn wij ook niet vaak op die manier beproefd? Hoe hebben wij daarop gereageerd, niet met onze lippen maar door onze manier van handelen? Wat hebben wij nagejaagd? Het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, of onze stoffelijke welvaart? Deze beproeving geldt voor ons allemaal, oud en jong, wat onze plaats en wat onze behoeften ook zijn.

Dikwijls komt deze vraag aan het *begin* van het geestelijk leven om te openbaren wat er in het hart van een jonge gelovige woont. Zeker, het is normaal en begrijpelijk dat een jonge man of vrouw die plaats probeert te krijgen, die eenvoudig de levensvoorwaarden verzekert. Maar kan men zegen verwachten in de wereld, als de weg is gekozen in onafhankelijkheid van God? Denk aan Lot. Het is dwaas dat te denken! Wat God van ons vraagt is éérst het zoeken van Zijn Koninkrijk (Matt. 6:33). In Romeinen 14:17-18 vinden wij de kenmerken daarvan. Al het andere zal erbij gegeven worden, namelijk de noodzakelijke stoffelijke dingen voor het leven in de wereld (Matt. 6:24-34). Ik zou jongeren die met deze moeilijkheden kampen, willen aanmoedigen de vermaning en de belofte van Mattheüs 6:33 te onthouden. Niemand kan twee heren dienen. Het is een onmogelijkheid. Het wordt door de Heere Jezus onderstreept; want hij zal de een haten en de ander liefhebben, de een aanhangen en de ander verachten. Je kunt

---

⁶ Sodom = branden of brandend

niet God dienen en de Mammon, d.i. je hechten aan stoffelijke rijkdommen. Het najagen daarvan en je levensdoel daarvan maken, betekent in feite een slaaf ervan te zijn en God te verachten, doordat je geen waarde hecht aan het verheven voorrecht Hem te kennen, Hem te dienen en Hem de plaats in je leven te geven die Hij waard is.

De houding van Abram na de herderstwisten openbaarde de toestand van zijn hart. Hij wachtte op de Heere om van Hem te ontvangen wat goed was in Zijn ogen. Zoals David het later profetisch zei, en zoals alleen de Heere Jezus volmaakt heeft kunnen zeggen, zo had Abram ook kunnen zeggen: *'Groot wordt het leed van hen die andere goden geschenken geven; ik echter giet geen plengoffers van bloed voor ze uit en neem de namen ervan niet op mijn lippen. De HEERE is mijn enig deel en mijn beker. U onderhoudt wat het lot mij toeweest. De meetsnoeren zijn voor mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, een prachtig erfelijk bezit heb ik gekregen'* (Ps. 16:4-6).

Op Gods uitnodiging hief hij zijn ogen op en overzag hij het land van de belofte, dat hij zou kunnen doorwandelen in de lengte en in de breedte. Hij mocht wonen bij de eiken van Mamre, bij Hebron, en een altaar voor de HEERE bouwen. Wat was hij gelukkig! Abram genoot de vrede en de gemeenschap met God, die in het teken stonden van de geest van aanbidding. Dat was de beloning van zijn geloof.

De veldslag van de koningen

Abram, pelgrim in het land, die de gemeenschap met God genoot en woonde bij de eiken van Mamre, werd bewaard door Hem op Wie hij vertrouwde (vgl. Ps. 16:1, 4-6). Toen er strijd ontstond tussen een aantal koningen, kon hij zich erover bedroeven, maar hij stond erbuiten. De gelovige moet zich niet bemoeien met de strijd van de machthebbers in de wereld; daarmee heeft hij niets te maken. Toen Abram op de goede plek was, was God machtig hem te bewaren voor gevaren. Heel anders is het gesteld met de wereldsgezinde of aardsgezinde christen, die zoals Lot in de steden van de vlakte woont. Lot had zijn tent eerst opgeslagen tot bij Sodom (Gen. 13:12). Hij werd tegen zijn zin betrokken bij de strijd. Als de strijd in deze wereld ons soms dicht nadert en wij op de een of andere manier ervan te lijden hebben, laten wij ons dan afvragen of dit niet komt doordat wij op Lot lijken in plaats van op Abram. Wat zoeken wij? Lot had de hele vlakte van de Jordaan gekozen. Hij vond er gevangenschap en ook het verlies van zijn bezittingen, want hij woonde in Sodom (Gen. 14:12).

Daarin zien wij de tucht van God ten opzichte van Lot. Hij had de rechtvaardige Lot lief, en wilde hem uit Sodom verwijderen. Helaas heeft deze tucht geen vrucht

afgeworpen. Lot keerde weer terug naar Sodom. Genesis 19 toont ons wat God heeft moeten doen om hem daar weg te halen op het ogenblik dat het oordeel op de schuldige stad viel. Wat een waarschuwing voor ons! Het was ook een beproeving voor Abram. Ging hij soms redeneren: ‘Lot heeft de vlakte van de Jordaan gekozen. Nu plukt hij de vruchten hiervan. Ik kan mijzelf gelukkig prijzen dat ik naar God heb geluisterd en bewaard gebleven ben’.

Maar dat zou een gebrek aan liefde zijn geweest. Toen zijn neef gevangengenomen was, trok hij dadelijk erop uit met driehonderd achttien geoefende mannen. Maar wat hadden die te betekenen tegenover de vier verenigde legers van de koningen, die al vijf koningen verslagen hadden? Naar menselijke gedachten was het dwaas zo'n ongelijke strijd aan te gaan. Maar Abrams geloof rekende op God en daardoor wist hij dat hij niet teleurgesteld zou worden. Hij wist dat de macht van God onmetelijk was, veel groter dan de menselijke overmacht. En hij bracht al de bezittingen terug, ook zijn neef Lot en diens gezin (Gen. 14:1-16). Ook nu had het geloof van Abram overwonnen in de beproeving.

Het aanbod van de koning van Sodom

‘Toen trok de koning van Sodom hem tegemoet (...) naar het dal Sjave, dat is het Koningsdal’ (Gen. 14:17). Hij had voor Abram een koopje, een mooi aanbod. Maar voordat dit gebeurde, kwam God in de persoon van Melchizedek⁷ voedsel en vreugde brengen – voorgesteld in het brood en de wijn. God weet wie we zijn, wat maaksel wij zijn (Ps. 103:13-14). Terwijl Hij ons leidt van de ene beproeving naar de andere, versterkt Hij ons geloof, geeft ons het nodige voedsel en verheugt onze harten met een vreugde die de wereld niet kan geven. Maar Melchizedek bracht Abram ook de zegen van God de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde. Hij loofde God de Allerhoogste, Die aan Abram de overwinning had gegeven; en Abram gaf hem van alles een tiende deel (Gen. 14:17-20; Hebr. 7:9-10).

Op die manier werd Abram door God voorbereid op een nieuwe beproeving, die veel listiger en gevaarlijker was dan de voorgaande. De vijand gebruikt allerlei listen om een trouwe gelovige te laten struikelen. De koning van Sodom zei: *‘Geef mij de mensen, maar houd de bezittingen voor uzelf’*. Dit aanbod openbaarde wat er in het hart van Abram leefde. Hij was zojuist door de priester Melchizedek gezegend namens God de Allerhoogste. Had hij dan behoefte aan de dingen die *Sodom* hem kon bieden? Nee, Abram weigerde dit alles met een heilige geestkracht. Niets wilde

---

⁷ Melchizedek = koning van de gerechtigheid

hij nemen. Men zou van hem niet kunnen zeggen: de koning van Sodom heeft Abram rijk gemaakt!

Als de koning van Sodom hem rijk had gemaakt, zou Abram hebben getoond dat God niet *alles* voor hem was. Hij zou in zekere mate onder de invloed zijn gekomen van de koning van wie hij geschenken had gekregen. Hij had in ieder geval verplichtingen tegenover hem gekregen. Is het voor ons voldoende 'gezegend te zijn met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus' (Ef. 1:3)? Hebben wij genoeg aan de hulp van het priesterschap van Christus, de ware Melchizedek, Die ons voedsel en vreugde komt brengen? Als wij de goederen of de gunst van mensen najagen, lijkt dat niet op het aannemen van het aanbod van de koning van Sodom? Zelfs een draad of een schoenriem is voldoende om ons in een verkeerde positie te brengen. Als God ons hierin beproeft, hoe gedragen wij ons dan? Laten wij het voorbeeld van Abram volgen.

Deze beproeving lijkt veel op de tweede verzoeking van Christus in Lukas 4:5-8. Daar ging het niet om de *behoeften* van de hemelse Mens tijdens Zijn omwandeling op aarde, maar om de *rechten* die Hij in de toekomst zal hebben op de aarde. De aarde wordt dan niet gezien zoals tijdens de eerste verzoeking, nl. als een *woestijn*, maar als de *erfenis* (Ps. 2:8). Nu is de erfenis nog in handen van de onrechtmatige eigenaar. Dat is zo, zelfs al zegt de satan: 'zij is mij gegeven', als hij spreekt over de heerlijkheid van de koninkrijken. Voor de gelovige is het een tijd van afwachten. Door het werk op het kruis heeft de Zoon des mensen Zijn rechten op de erfenis herkregen. Spoedig zal Hij die uitoefenen.

De satan, die zijn heerschappij over de wereld waarvan hij nu de overste is, probeerde te behouden, wilde de koninklijke heerlijkheid aanbieden *zonder* het kruis – net zoals hij dit werk wilde verhinderen. Hij eiste de hulde van de Koning. De volmaakte Mens verwierp de verzoeking. Hij weigerde iets van de satan te ontvangen, net zoals Abram dit weigerde van de koning van Sodom. '*U zal ik al deze macht en hun heerlijkheid geven*', sprak de duivel. De koning van Sodom zei: '*Maar houd de bezittingen voor uzelf*'. Het is in feite dezelfde verzoeking, ze komt uit dezelfde bron. De man van het geloof behaalde de overwinning. Abram in zijn tijd, en de overste Leidsman en Voleinder van het geloof in de dagen van Zijn vlees. Wat een voorbeeld voor ons!

Na deze dingen kreeg Abram de woorden van Genesis 15:1 te horen: '*Wees niet bevreesd, Abram! Ik ben voor u een Schild, uw Loon zeer groot*'. Had Abram bang moeten zijn voor de koningen die Lot vasthielden, terwijl de HEERE zijn Schild was? Had hij iets kunnen wensen van de koning van Sodom, terwijl de HEERE zijn grote Loon was?

De raad van Sarai

De beproevingen in de verschillende gebeurtenissen van Genesis 13 en 14 heeft Abram doorstaan en hij heeft gereageerd in overeenstemming met Gods gedachten. Maar er zijn ook tekortkomingen in het leven van de trouwste gelovige. Genesis 16 laat zien dat hij luisterde naar de stem van Sarai⁸. Het ongeduld van het natuurlijke hart werd openbaar. Abram had een belofte gekregen en hij had God geloofd (Gen. 15:4-6). Maar tussen het ogenblik dat de belofte werd gedaan, en dat zij werd gerealiseerd, verliep veel tijd. Het geloof en geduld van Abram werd daardoor op de proef gesteld. Abram faalde op dit laatste punt. Ongetwijfeld ontbreekt ons allemaal *geloof*, maar we hebben waarschijnlijk nog minder *geduld*! In vele omstandigheden van ons leven laten wij zien dat ons geloof zwak is. De Heer zou ook tegen ons kunnen zeggen: *‘Waarom bent u angstig, kleingelovigen?’* (Matt. 8:26). Maar hoe zwak ons geloof ook is, wij twifelen niet eraan dat de Heere Zijn beloften zal vervullen. Wat ons vooral ontbreekt is *geduld*. Wij willen direct krijgen wat Hij ons pas veel later wil geven.

De geschiedenis van Abram is dan ook bijzonder leerzaam voor ons. Hij heeft God geloofd en dat werd hem tot gerechtigheid gerekend. Er werd hem een erfgenaam beloofd, en zijn nageslacht zou zijn als de sterren aan de hemel, ontelbaar. Maar de vervulling van de belofte liet op zich wachten. Abram had geen kind, zijn ongeduld werd openbaar. Op aanraden van Sarai kwam hij bij Hagar, de Egyptische slavin. Er werd een zoon geboren, Ismaël. Maar door hem zou de belofte niet worden vervuld. Integendeel, de zoon van de slavin werd een probleem in het huis van Abram. Niet alleen werd Sarai door Hagar veracht, maar Hagar was ook een probleem voor Abram. Later zou Ismaël Izak bespotten en zou Abram worden genoodzaakt om Hagar en Ismaël te verjagen (Gen. 16:4-5; 21:9-11). Zelfs als wij niet twifelen dat God Zijn beloften zal vervullen, zal ons ongeduldige vlees – dat de vervulling wil bespoedigen – ons veel moeite geven.

In de brief aan de Hebreeën wordt aan deze tekortkoming van Abram stilzwijgend voorbijgegaan. Hij staat daar als een groot voorbeeld. Wij worden daar vermaand om navolgers te zijn van hen die door geloof en geduld de beloften beërvan (Hebr. 6:12). En wanneer wordt gezegd dat Abram de belofte verkreeg, dan wordt niet zijn *geloof* bedoeld maar zijn *geduld*. *‘Door geduld te hebben, verkreeg hij de belofte’* (Hebr. 6:15). Dit onderwijs steunt op wat hierboven gezegd is over geloof en geduld. Ons hart houdt niet van geduld. De beproeving wordt dan ook door God

---

⁸ Sarai = mijn prinses

toegelaten om de eigen wil te breken, de wil van het natuurlijke hart om de vervulling van de beloften te verhaasten. *'Wij weten dat de verdrukking volharding werkt'* (Rom. 5:3). *'U weet dat de beproefdheid van uw geloof volharding bewerkt'* (Jak. 1:3). *'Zie, wij prijzen hen gelukkig die volhard hebben. U hebt van de volharding van Job gehoord en hebt uit het einde van de Heere gezien dat de Heere vol genegenheid en ontfermend is'* (Jak. 5:7-11).

Als de apostel de gelovige Hebreëen het voorbeeld van Abram voorhoudt, die geduld heeft geoefend en de belofte heeft verkregen, dan doet hij dit om hen aan te moedigen navolgers te zijn van hen die door geloof en geduld de beloften beërven. Ze hebben volharding nodig, opdat ze na de wil van God gedaan te hebben de belofte kunnen verkrijgen (Hebr. 10:36). Tijdens de Grote Verdrukking zullen de heiligen aangemoedigd worden met geloofsvertrouwen en volharding op het ogenblik van de verlossing te wachten (Openb. 13:10; 14:12). Dat staat niet alleen voor hen geschreven, maar ook voor ons.

Het ontbreken van volharding in het geloof zal altijd verootmoedigende ervaringen tot gevolg hebben. Dat heeft Abram, die toen Abraham heette, ondervonden na de geboorte van Ismaël. Toen de HEERE tegen hem zei dat hij uit Sara een zoon zou krijgen, Izak, door wie de beloften zouden worden vervuld, werd hij bevreesd. Hij riep uit: *'Och, zou Ismaël voor Uw aangezicht mogen leven'* (Gen. 17:15-22).

Abraham bij Abimelech

Ik zal niets zeggen over Genesis 18, waar Abraham wordt beproefd. Tot hoever zal zijn voorbede gaan voor de steden waarover het oordeel zal worden uitgeoefend? Ook niet over Genesis 19, waarmee de geschiedenis van Lot eindigt.

In Genesis 20 zien wij dat Abraham in Gerar bij de koning Abimelech⁹ is. Ondanks de beproeving in Egypte struikelt Abraham hier op dezelfde manier. Wat een les en een waarschuwing voor ons! Lessen die we niet met moeite leren, vergeten we weer snel. De vernederende ervaring voor de farao (Gen. 13), was maar een ogenblik onthouden en nu weer vergeten. Abraham gedroeg zich in Gerar op

---

⁹ Abimelech = mijn vader is koning

dezelfde manier als in Egypte. Het vlees verandert niet en wordt nooit beter. Het is hetzelfde vlees, of het in Gerar¹⁰ is of in Egypte.¹¹

Het verdrijven van de slavin

In Genesis 21 vinden wij de geboorte van Izak. God vervulde Zijn belofte op de vastgestelde tijd, zoals Hij gesproken had (Gen. 21:1-2). Deze uitdrukkingen bevestigen het falen van Abram in Genesis 16 en zijn gebrek aan volharding. *‘Zoals Hij gesproken had’*. Het geloof kan altijd op Hem rekenen. Want wat Hij zegt, volbrengt Hij zeker. Iets dat door Hem is gezegd, is een voldongen feit. De uitdrukking *‘op de vastgestelde tijd’* is een kostelijke aanmoediging om te volharden. Er komt een tijd, door Hem gekozen; dan zal Hij verwerkelijken wat Hij gezegd heeft.

Natuurlijk vinden wij in Sara en Hagar, en Izak en Ismaël de twee verbonden, de twee naturen. Galaten 4 geeft ons veel inzicht in dit onderwerp. Maar wij bekijken hier deze geschiedenis vanuit een ander gezichtspunt: Kon Ismaël in het huis van Abraham blijven, nadat Izak geboren was? De zoon die Abraham voortdurend zou herinneren aan het ongeduld van zijn natuurlijke hart, en die tegenover de erfgenaam stond die God had gegeven op de bestemde tijd? Dat was voor Abraham een *nieuwe* beproeving. Sara, die hem eerst haar Egyptische slavin had gegeven, zegt nu: *‘Jaag deze slavin en haar zoon weg’*. Wat zal Abraham doen? Kiest hij voor de zoon die hij heeft gekregen naar de gedachten van zijn eigen hart? Of voor de zoon die hij naar de beloften van God heeft gekregen? Als het hem moeite kost een beslissing te nemen, dan komt dit doordat die inhoudt: het wegzenden van de slavin en haar zoon. Het was immers zijn zoon! Van alle beproevingen die Abraham heeft ondergaan, stond hij nu wel voor de moeilijkste. Zijn gevoelens als vader stonden op het spel. *‘Deze woorden waren volstrekt kwalijk in de ogen van Abraham, vanwege zijn zoon’* (Gen. 21:11). Toch spreekt God tegen hem en moedigt hem aan, zodat hij weer de overwinning behaalt. Ons natuurlijke hart lijdt, als het erom gaat te breken met wat behoort tot het vlees. Maar als wij inzien dat het vlees geen plaats heeft voor God, zullen wij kunnen overwinnen in de beproeving.

---

¹⁰ Gerar = plaats (om te overnachten)

¹¹ Egypte = dubbele engten, de wereld

De offerande van Izak

Elke beproeving die Abraham tot nu toe heeft moeten ondergaan, kunnen wij *indirect* noemen. Zeker, hij werd beproefd, maar het was meestal door de omstandigheden waarin hij zich begaf of waarin hij zich bevond. De omstandigheden werden door God toegelaten en vormden een middel om de toestand van Abrahams hart te openbaren. Of het nu de hongersnood was, of de twist tussen de herders van Lot en Abram, of de oorlog van de koningen, of het aanbod van de koning van Sodom, de raad van Sarai, het verblijf in Gerar, of de eis van Sara om Hagar weg te zenden.

Let erop dat de beproevingen van Abraham steeds moeilijker werden in gradatie. De eerste hielden verband met stoffelijke rijkdom (Gen. 12-14). De volgende met het vervullen van de belofte, het wegsturen van Ismaël en ten slotte de offerande van Izak. Was het wegzenden van zijn zoon al moeilijk voor Abraham, de laatste beproeving was nog veel moeilijker. Ze was *direct*, dat wil zeggen ze kwam als een rechtstreekse opdracht van God. Dit is de enige beproeving waarover op een directe manier gesproken wordt: *'En het gebeurde na deze dingen dat God Abraham op de proef stelde'* (Gen. 22:1).

Het 'na deze dingen' duidt erop dat al het voorgaande in zekere zin een voorbereiding was voor wat nu ging komen. In het bijzonder omdat Abraham zich gehoorzaam had getoond bij het wegzenden van Hagar en Ismaël – en zich daarmee in beeld had losgemaakt van het vlees. De man van het geloof kon nu door God beproefd worden om de karaktertrekken van de nieuwe mens te belichten. Het was een beproeving van het geloof, die veel kostbaarder is dan die van goud dat vergaat (1 Petr. 1:7). Het geloof van Abraham schitterde op de berg Moria! *'Door het geloof heeft Abraham, toen hij beproefd werd, Izak geofferd'* (Hebr. 11:17). Het was een levend geloof, getoond uit zijn werken; want *'het geloof, als het geen werken heeft, is op zichzelf dood'* (Jak. 2:17-24).

In beide beproevingen werd Abraham getroffen in zijn vaderhart. Eerst moest hij Ismaël wegzenden, daarna Izak offeren. Dat laatste was nog erger voor hem dan het eerste. Hij moest niet alleen maar zijn zoon wegzenden, maar *doden*. En het ging niet om de zoon van Hagar, de slavin; maar om Izak, de zoon van de belofte. Maar wat het hem ook kostte, Abraham aarzelde niet. Hier lezen wij niet dat het slecht was in zijn ogen, zoals in Genesis 21:11. Het geloof redeneert niet, het haast zich te gehoorzamen en deze gehoorzaamheid ging hier – in beeld – tot in de dood, zoals Hebrëeën 11 en Jakobus 2 ons leren.

Abraham had God lief boven alles wat hij in de wereld had. En dat heeft hij bewezen door zijn daden. Zelfs zijn zoon Izak weigerde hij niet, hoewel hij hem toch liefhad. In deze beproeving is het hart van Abraham geopenbaard, tot eer van Hem op Wie hij vertrouwde. God vraagt van ons niet zo'n offer te brengen. Maar door welke omstandigheden of beproevingen Hij ons ook doet gaan, deze zijn erop gericht de toestand van ons hart te laten zien. Dat ons hart altijd in de toestand mag blijven, waarin het resultaat van de beproeving tot eer van God zal zijn.

Bron: Le Messenger Évangélique 1954-33; Titel: Abraham éprouvé

